

Маргарита МАЙОРЕНКО, юрист

ЧИ МОЖНА НАПРАВЛЯТИ У ВІДРЯДЖЕННЯ ЧЛЕНІВ ФГ?

У фермерського господарства (далі – ФГ) може виникнути необхідність направити у відрядження члена ФГ. Однак оформити таке відрядження можна тільки за дотримання певних умов, інакше витрати на неї не будуть уважатися відрядними з відповідним оподаткуванням (докладніше про порядок оподаткування витрат на відрядження див. на с. 21 цього номера). Розглянемо докладніше, у яких випадках і як оформляється відрядження члена ФГ.

Кого можна направляти у відрядження?

Згідно зі ст. 27 Закону від 19.06.03 р. № 973-IV «Про фермерське господарство» (далі – Закон № 973) трудові відносини у ФГ базуються на основі праці його членів. У випадку виробничої необхідності ФГ має право залучати до роботи інших громадян за трудовим договором (контрактом).

Трудові відносини членів ФГ регулюються статутом, а осіб, залучених до роботи за трудовим договором (контрактом), – законодавством про працю. Аналогічне положення про трудову діяльність членів ФГ міститься і в ст. 3 КЗпП, де зазначено, що особливості праці членів ФГ визначаються **законодавством та їх статутами**.

Як визначено в п. 1 розд. I Інструкції, затвердженій наказом Мінфіну від 13.03.98 р. № 59 (далі – Інструкція № 59), **службове відрядження** – це поїздка працівника за розпорядженням керівника підприємства на певний строк для виконання службового доручення поза місцем його постійної роботи. Це означає, що у відрядження можна направляти тільки осіб, які перебувають у трудових відносинах із підприємством. Водночас Інструкція № 59 обов'язкова до застосування тільки бюджетними організаціями. Усі комерційні підприємства (у т. ч. і ФГ) не зобов'язані дотримуватися її положень.

Тобто ФГ не зобов'язане керуватися Інструкцією № 59. Однак ФГ повинне виконувати вимоги пп. 170.9.1 Податкового кодексу. Цією нормою встановлено порядок оподаткування виплат на відрядження. У ній зазначено, що не є оподатковуваним доходом сума відшкодування витрат на відрядження особи, яка перебуває з роботодавцем у трудових відносинах або є **членом керівних органів підприємства**.

Як ми вже з'ясували, члени ФГ не перебувають у трудових відносинах із господарством. Звідси виникає запитання: чи відносяться члени ФГ до керівного органу підприємства? Наприклад, у ТОВ органами управління є загальні збори, спостережна рада (у випадку створення) і виконавчий орган (ст. 28 Закону від 06.02.18 р. № 2275-VIII «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»).

Зверніть увагу: ні в Законі № 973, ні в інших нормативно-правових актах нічого не сказано про керівні органи ФГ. У ст. 4 Закону № 973 передбачено тільки один орган управління – голова ФГ.

Хто може бути головою ФГ?

Головою ФГ може бути як засновник, так і інша особа, визначена статутом.

Голова ФГ наділений такими повноваженнями:

- представляє ФГ перед органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями та окремими громадянами або їх об'єднаннями;
- укладає від імені ФГ угоди та вчиняє інші юридично значущі дії;
- може письмово доручати виконання своїх обов'язків одному із членів ФГ або особі, яка працює за контрактом.

Повноваження голови ФГ властиві виконавчому органу юрособи (хоча в Законі № 973 немає такого визначення, як виконавчий орган ФГ). А от орган, аналогічний загальним зборам учасників господарського товариства, для ФГ не передбачений. Але дана ситуація підлягає розв'язанню – члени ФГ мають право зі своєї ініціативи

створити вищий орган управління, наприклад загальні збори членів ФГ.

Важливий момент: умову про створення органів управління (керівних органів) ФГ потрібно обов'язково включити до **статуту** (ч. 4 ст. 1 Закону № 973).

Зокрема, у статуті можна визначити компетенцію загальних зборів, порядок його скликання та прийняття ним рішень, порядок підрахунку голосів членів ФГ. Наприклад, можливі такі варіанти підрахунку голосів:

- кожний член ФГ має кількість голосів пропорційно до його вкладу до складеного капіталу;
- кожний член ФГ має один голос незалежно від розміру його вкладу до складеного капіталу.

Виходить, що членів ФГ **можна направити у відрядження**, тільки якщо вони відносяться до **керівного органу ФГ**.

 Як бути, якщо в статуті ФГ нічого не сказано про органи управління?

Якщо в статуті ФГ не прописано умову про органи управління, можна внести відповідні зміни до статуту, виклавши його в новій редакції. І тільки після цього члена ФГ можна направляти у відрядження.

 Як документально оформити відрядження члена ФГ?

Оскільки члени ФГ не є найманими працівниками й норми КЗпП на них не поширюються, традиційний наказ про направлення у відрядження не підійде. У такому випадку потрібно оформити **рішення вищого органу управління ФГ**, наприклад загальних зборів членів ФГ. У цьому рішенні радимо обґрунтувати необхідність такої поїздки та її зв'язок із господарською діяльністю підприємства. Дане рішення слід оформити **протоколом** (див. зразок).

ЗРАЗОК

**Протокол
загальних зборів учасників ФГ «Хвиля»
від 01.09.21 р. № 11/21**

Дата зборів: 01.09.21 р.

Місце проведення: с. Куцеволівка Онуфріївського району Кіровоградської області.

Присутні:

- голова ФГ – Олешко Л. Д.;
- члени ФГ: Короленко В. А., Короленко Д. Ю., Самарченко М. Д.

Кворум усіх учасників зборів становить 100 %.

Порядок денний:

1. Обрання голови зборів та секретаря.

Слухали: Короленко Д. Ю., який запропонував обрати головою зборів Олешка Л. Д., а секретарем себе.

Проголосували: «за» – 100 %, «проти» – 0 %, «утрималися» – 0 %.

Постановили: обрати головою зборів Олешка Л. Д., секретарем – Короленка Д. Ю.

2. Направлення Самарченко М. Д. у відрядження в м. Полтава для укладення з ТОВ «Барвінок» договору постачання зерна. Строк відрядження – 3 календарних дні, з 15.09.21 р. по 17.09.21 р., з урахуванням часу перебування в дорозі.

Слухали: Самарченко М. Д., яка доповіла про необхідність укласти із ТОВ «Барвінок» договір постачання зерна і запропонувала направити її як представника ФГ «Хвиля» у м. Полтава для укладення цього договору.

Проголосували: «за» – 100 %, «проти» – 0 %, «утрималися» – 0 %.

Постановили: направити Самарченко М. Д. у відрядження в м. Полтава для укладення із ТОВ «Барвінок» договору постачання зерна на 3 календарних дні, з 15.09.21 р. по 17.09.21 р.

<...>

Підписи присутніх на зборах: (підписи)